

Poročamo — glosiramo

NEKAJ MOŽNOSTI ZA REŠEVANJE LATINSKIH ODDELKOV

V začetku leta 1975 so dobila ravnateljstva osnovnih šol v Ljubljani uradni dopis z zahtevo, »da v šolskem letu 1975/76 ne odpirajo novih latinskih oddelkov in da dosedanje razformirajo«. Dopis je zbudil veliko žalost med učenci teh oddelkov, ki jih bodo zdaj, ko so se po nekaj letih med sabo dobro seznanili in spoprijateljili, še pred končanim šolanjem razhajkali, povzročil pa je tudi nejevoljo med njihovimi starši, ki so hoteli svojim otrokom zagotoviti solidno znanje latinščine, zdaj pa se lahko pod nosom obrišejo.

Toda morda bi se le še našla kaka rešitev za te oddelke. Morda je rešitev nakazana že v samem uradnem dopisu. Treba je samo ta dopis skrbno prebrati in ovreči argumentacijo, zaradi katere so bili potrebni tako drastični ukrepi proti latinskim oddelkom. Ta argumentacija je vsebovana že v začetnih stavkih dopisa:

»Analiza dosedanjih latinskih oddelkov na nekaterih osnovnih šolah v mestu Ljubljana je pokazala, da so se v teh oddelkih združevali učenci staršev intelektualcev z urejenimi družinskimi razmerami in z najvišjimi intelektualnimi sposobnostmi. Prevladoval je odličen in prav dober uspeh...«

Kot lahko sklepamo iz rezultatov »analize«, bi mogli te oddelke uspešno reševati tako učenci sami kot tudi njihovi starši.

Učenci naj bi se vendar malo manj potrudili, tako da v latinskih oddelkih ne bi več »prevladoval odličen in prav dober uspeh«, saj to, kot nas podučiti isti dopis v nadaljevanju, »ni združljivo s samoupravno socialistično angažirano šolo in s temeljnimi principi marksistične pedagogike«. Učenci naj bi vsaj toliko popustili v svojih najvišjih inte-

lektualnih sposobnostih in v svoji prizadevnosti, da bi prevladoval dober, če že ne zadosten ali nezadosten uspeh. Potem s te strani nihče ne bo več ogrožal obstoja latinskih oddelkov.

Po drugi strani pa bi se lahko malo bolj potrudili starši, če jim je res toliko do tega, da se njihovi otroci uče latinščine. Staršem se odpirata v tem dopisu kar dve rešilni možnosti.

Očetje, ki so še kaj pri močeh, naj bi se vendar kdaj zmenili tudi za kako sosedovo ženo. Iz tega se bo rodilo razmerje, iz razmerja afera, iz afere zakonski prepir; če bo šlo vse po sreči, bo zadeva kmalu dobila epilog z razporoko pred sodiščem. Potem njihov otrok ne bo več otrok z urejenimi družinskimi razmerami (v nadaljevanju krajšano u. d. r.) in kot tak tudi ne bo več ogrožal obstoja latinskih oddelkov. Podobno velja tudi za brhke matere, ki bi se lahko od časa do časa dogovorile s svojim šefom, si po možnosti z njim omislile kakega nezakonskega otroka in tako z otipljivim dokazom razbile u. d. r.

Verjetno pa vsi očetje in matere ne bodo našli poguma ali priložnosti, da bi segli po tej rešilni možnosti. Zato jim citirani dopis odpira še en izhod: če je očetu ali materi res toliko do tega, da bo njun otrok obiskoval latinski oddelek, naj se eden od njiju žrtvuje, naj opusti svoj zdravniški, učiteljski ali drugačen izobraženski poklic in se zaposli kot nekvalificiran delavec.

Vendar pa ta druga možnost dopušča vrsto nepredvidenih zapletov. Recimo, da oče-zdravnik ostane v svoji službi, mati-učiteljica pa se zaposli v tekstilni tovarni. Kaj je v tem primeru otrok? Otrok staršev-izobražencev ali otrok staršev-nekvalificiranih delavcev? Kaj pravi o takih primerih naša zakonodaja? Ali se socialni izvor otroka določa po poklicu očeta ali po poklicu matere? Kaj pa v nasprotnem primeru, če se

npr. oče-profesor prekvalificira v gozdnega čuvaja, mati pa ostane bolniška sestra?

Odrpoto ostaja tudi vprašanje, kaj naj stori tisti oče, ki nima srednje ali visoke izobrazbe, pa ga je analiza uvrstila med intelektualce, npr. kak šofer ali inštalater. Morda pa so pri analizi ob takih primerih uporabili kako novo, izvirnejšo definicijo intelektualca? Npr.: »Intelektualec je, kdor svojega otroka vpiše na latinski oddelek.«

Čeprav problem, kot vidimo, ni preprosto, vendar se o njem spleta razmisлити. Morda bomo takšne rešilne možnosti lahko s pridom uporabljali še ob kaki drugi priložnosti.

o. z. u. d. r.

ŠE ENKRAT O SPOLOVILNI HISTERIJI

Tretja številka letošnje *Sodobnosti* prinaša glosico Dušana Mevlje o pornografiji,* kar kaže, da dela Mevlja moralni red tudi v strokovnih revijah, ne samo v *Nedeljskem dnevniku*. K temu pisanju bi rad nekaj pristavil.

Naj začnem pri sv. Kozmijanu (*Nedeljski*, 1. 12. 1974). Mevlja piše: »Slovenski književniki so v preteklosti tu in tam zagrešili kakšno pornografijo, zato jih MENDA PIŠEJO TUDI SODOBNI slovenski književniki (podčrtal M. T.). Pri tem pa obstaja vendarle bistvena razlika; (?) klasične slovenske knjižne pornografije so bile le ustne ... posvečene le ZASEBNI zabavi in morda še HUDOMUŠNO OBRAVNAVANEMU SPOLNEMU POUKU. (Podčrtal M. T.) V tem kratkem odstavku je Mevlji kar trikrat zdrsnilo:

1. Ne vem, da bi sodobni književniki pisali »pornografijo« zato, ker so jo že »klasiški«, saj so bile vendar »klasične

* Gre za repliko na gloslo M. Dolgana, ki je v prvi številki letošnje *Sodobnosti* zavrnil pisanje Dušana Mevlje v *Nedeljskem*, za odgovor torej, objavljen v skladu z zakonom o tisku.

slovenske pornografije le ustne«. Logika! Sodobni avtorji pišejo tiste »grde« besede, ki so danes v jeziku frekventne, uporabniku pa logične in negrde, četudi jih slovar označuje kot vulgarizme. Nekdaj je bila taka beseda tabu in je najbrž še danes, zato moramo dandanašnji lomiti jezik s sklopom »spolno občevati«, ki je patetična arhaičnost in spominja na impotentne uradnike. Vsi, ki danes uporabljajo vulgarizme, se prav gotovo hočejo izogniti K. U. K. sestavljenki za arhivske potrebe. S tem ne trdim, da so »modernejši« vulgarizmi boljši, razumljivi in logični pa mi je njihov srboriti vstop v »lepo« literaturo.

2. Avtor članka o sv. Kozmijanu nas pouči, da je bila nekaj pornografija le za zasebno rabo in morda še za hudomušno obravnavanje spolnega pouka. Mevlja je s tem de facto priznal, da sodi med tiste (dvoličneže ali moralizatorje?), ki se javno zgražajo zaradi grdih besed; kvantanje in »šaljivi spolni pouk« v zasebnih družčinah pa jih ne moti, nasprotno, neizmerno jih zabava. Gotovo je tako kvantanje veliko lepše in plemenitejše kakor Jesihov s polnim imenom podpisani kavs. Ta Jesihova neanonimna nesramnost je »pohujšala« največ šeststo ljudi, opolzke zgodbe po naših »erotičnih« revijah pa jih lahko na stotisoče, vendar to nikogar ne moti. Gre le za literaturo — za našo narodno svetinjo, od katere »hočemo zdravja, moči in energije«. (E. Lampe, DiS 1905.) Dejstvo pa je, da se je zdaj z Jesihovo poezijo pohujšalo mnogo več bralcev, saj je Mevlja v najbolj branem tedniku poskrbel za učinkovito reklamo.

3. Rad bi bral razpravo, v kateri bi Mevlja pojasnil, koliko so Vraz, Smole, Kastelic, Prešeren, Cankar in drugi s svojo »zasebno pornografijo« prispevali k spolnemu pouku in kako so le-tega hudomušno obravnavali? Prešernoslovci ničesar ne omenjajo, da bi bila zaradi hudomušno neprisiljene vzgoje Prešernova Katra bolj seksualno izo-